

ULUSAL ÖZEL EĞİTİM KONGRESİ BİLDİRİLERİNDEKİ ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİ: BİR İÇERİK ANALİZİ

Cem ASLAN*
Ufuk ÖZKUBAT**

ÖZ

Bu çalışmada; 2007-2017 yılları arasında Türkiye'de düzenlenen Ulusal Özel Eğitim Kongreleri'nin bildiri kitapçıklarında basılan bildiriler incelenmiştir. Böylelikle, özel eğitim bildirilerindeki genel araştırma eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda on bir Ulusal Özel Eğitim Kongresi ile birlikte bu kongrelerin bildiri kitapçıklarında basılan 1742 bildiri çalışmanın kapsamını oluşturmuştur. Çalışmada, bildirileri sistematik olarak kodlamak ve sınıflamak amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen Bildiri İnceleme Formu kullanılmıştır. Çalışmada, içerik analizine yer verilmiştir. Bunu yaparken bildiriler; yıl, yazar sayısı, yetersizlik grubu, örneklem grubu, araştırma modeli, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi ve konu kategorileri altında incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ifade edilen değişkenler açısından raporlaştırılmıştır. Son olarak, bulgular alanyazın çerçevesinde tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, içerik analizi, araştırma eğilimleri, bildiri, özel eğitim kongresi

RESEARCH TRENDS IN THE PAPERS PRESENTED IN NATIONAL CONGRESSES ON SPECIAL EDUCATION: A CONTENT ANALYSIS

ABSTRACT

In this study, papers published in the booklets of national congresses on special education held in Turkey between the years 2007-2017 were examined. The aim is to determine the research trends in the field of special education. For this purpose, 1742 papers obtained from eleven different national congresses were analyzed. In the analysis, "Paper Classification Form" developed by the researchers was employed in order to systematically classify the papers. Data analysis was carried out with content analysis. The data related to research topic, year of congress, number of authors, disability group, sample group, research model, data collection tools, and data analysis were descriptively analyzed. Obtained results were reported according to given variables. Finally, results were discussed in the framework of the related literature.

Key Words: Special education, content analysis, research trends, research paper, congress of special education

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Ankara, e-posta: cernaslan@gazi.edu.tr

** Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Ankara, e-posta: ufukozkubat@gazi.edu.tr

GİRİŞ

20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren özel gereksinimli bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla; personel yetiştirme sürecinin hızlanması, özel eğitimle ilgili yasal düzenlemelerin yapılması ve özel gereksinimli bireylerin eğitim haklarının düzenlenmesi açılarından önemli gelişmeler ortaya çıktığı belirtilmektedir (Kargın, 2003). Özel eğitim, hem uygulama alanı hem de kapsamı itibarıyla dünyada ve ülkemizde her geçen gün gelişmekte ve daha da ileriye gitmektedir (Çitil, 2017). Günümüze kadar, özel eğitim hizmetlerinin gelişiminde önemli bir ivme yaşanmıştır. Özellikle 20. yüzyılda ortaya çıkan, bilimsel ve toplumsal yaşamdaki hızlı değişimler (Köse, Gül ve Konu, 2014), psikometrideki gelişmeler ile birlikte "eğitimde bireysel farklılıklara verilen önemin artması (Seçer, Ay, Ozan ve Yılmaz, 2014), yasal düzenlemelerin yapılması (Kargın, 2003), toplumsal ihtiyaçların değişimi ve bilgi çağı toplumuna yönelme (Yıldırım, 2000)" olarak betimlenen değişimlerin gerçekleşmesinde belirtilen ivmenin önemli rolleri bulunmaktadır. Bu bağlamda, günümüzde özel eğitim alanında Türkiye’de yapılan araştırmaların anlamlı bir şekilde artış gösterdiği görülmektedir (Diken, Bozkurt ve Güldenoğlu, 2009). Eğitimin, değişim ve gelişim hareketlerinden erken olarak etkilenen alanların başında gelmesi nedeni ile özellikle eğitim alanında yapılan araştırmaların takip edilmesi gerektiği ve bu sürecin oldukça önemli olduğu vurgulanmaktadır (Varışoğlu, Şahin ve Göktaş, 2013). Belirli bir alana veya konuya ilişkin eğilimlerin belirlenmesinin en uygun yolunun, ilgili alan veya konuya ilişkin yapılan araştırmaları incelemek olduğunu, bu incelemenin periyodik olarak belirli zaman aralıkları ile tekrarlanması gerektiği belirtilmektedir (Staton ve Wulff, 1984). Benzer olarak, Cohen, Manion ve Morrison (2007) belirli aralıklarla eğitim araştırmalarının incelenerek düzenlenmesinin, aynı zamanda alana yönelik genel araştırma eğilimlerinin belirlenmesinin; alanda araştırma yapacak/yapan pek çok bilim insanına veya araştırmacıya yol gösterici olacağını belirtmektedirler. Falkingham ve Reeves (1998) ise belirli alanlarda yayınlanan çalışmaların içerik analizi ile incelenmesinin okuyuculara yardımcı olacağını vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, alana ilişkin bir rehber niteliğinde olan eğilim belirleme araştırmalarının, bundan sonra yapılacak yeni çalışmalara öncülük edebileceği belirtilmektedir (Chang, Chang ve Tseng, 2010; Keselman ve diğ., 1998). Belirtilen işlevlerin yanı sıra, çalışmaları sınıflandırma ile araştırmalardaki genel eğilimlerin tespit edilmesinin özellikle araştırmacılar için kendi çalışma alanlarındaki güncel durumların belirlenmesi açısından önemli getirileri olacağı belirtilmektedir (Lee, Wu ve Tsai, 2009). Günümüzde eğitim alanında farklı konular ile ilgili birbirinden bağımsız araştırmalar yapılmaktadır. Araştırmacılar, genellikle çalıştıkları konu ile ilgili araştırmaların hemen hemen hepsine/tümüne erişmekte zorlanabilmekte ve kimi zaman bunun için çok vakit harcayabilmektedirler (Göktaş ve diğ., 2012a). Bu noktada, belirli bir alan veya konu bağlamında gerçekleştirilen içerik analizlerinin araştırmacılar açısından kolaylık sağlayabileceği düşünülmektedir (Tavşancıl ve diğ., 2010). Ayrıca, alanyazının kümülatif olarak özetlenmesinin hem araştırmacılar hem de uygulamacılar için önemli getirilerinin olabileceği belirtilmektedir (Aslan ve Karasu, 2018).

Alanyazındaki çeşitli türlerdeki araştırmaların (örn., tez, makale, bildiri) konu, araştırma deseni, veri toplama, çalışma grubu, veri analizi vb. gibi başlıklar kapsamında analiz edilmesinin ilgili alanın daha iyi anlaşılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir (Yücedağ ve Erdoğan, 2011). Bir bilimsel alana ilişkin akademik disiplinlerin gelişiminin, alana ilişkin akademisyenler ve/veya uzmanlar tarafından yapılan bilimsel araştırmalar ile ilişkili olabileceği belirtilmektedir (Seçer ve diğ., 2014). Bu doğrultuda son yıllarda araştırma eğilimlerinin tespiti konusunda çeşitli disiplinler ve bilim dallarında, bilimsel bir alana ait gelişmeleri ortaya koymaya yönelik pek çok kesitsel araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Alanyazında, araştırma eğilimlerini belirlemeye çalışan bu tür araştırmaların yoğunluk kazanmaya başladığı söylenebilir. Örneğin; okul öncesi (Yılmaz ve Altınkurt, 2012), sınıf (Küçüköğlü, Taşgın, Ozan ve Kaya, 2011), sosyal bilgiler (Tarman, Acun ve Yüksel, 2010), coğrafya (İncekara, 2009), matematik (Baki, Güven, Karataş, Akkan ve Çakıroğlu, 2011; Çiltaş, Güler ve Sözbilir, 2012; Kayhan ve Özgün-Koca, 2004; Ulutaş ve Ubuz, 2008; Yücedağ ve Erdoğan, 2011), fen (Çalık, Ünal, Coştu, ve Karataş,

2008; Sözbilir ve Kutu, 2008), eğitim bilimleri (Arık ve Türkmen, 2009; Erdem, 2011; Karadağ, 2009; Tavşancıl ve diğ., 2010), eğitim araştırmaları (Göktaş ve diğ., 2012b), eğitim teknolojileri (Alper ve Gülbahar, 2009; Göktaş ve diğ., 2012a; Gülbahar ve Alper, 2009; Sert, Kurtoğlu, Akıncı ve Seferoğlu, 2012), eğitim yönetimi (Aydın, Erdağ ve Sarier, 2010; Aydın ve Uysal, 2011; Aypay ve diğ., 2010; Balcı ve Apaydın, 2009), eğitim programları ve öğretimi (Ozan ve Köse, 2014) gibi çeşitli disiplin alanlarında makale ve/veya tezler incelenmiş ve ilgili alanlara ilişkin araştırma eğilimleri ortaya çıkarılmıştır.

Yukarıda belirtilen alanlarda olduğu gibi özel eğitim alanında da eğilim araştırmalarının yapıldığı görülmektedir (Çoşkun, Dünder ve Parlak, 2014; Demirok, Bağlama ve Beşgül, 2015; Diken ve diğ., 2009; Diken, Ünlü ve Karaaslan, 2008; Diken, Görgün, Öğülmüş, Kurnaz ve Baki, 2016; Gül ve Diken, 2009; Özkardaş, 2013; Melekoğlu ve diğ., 2018; Özkubat, Karasu, Yılmaz ve Altun, 2014; Tiryakioğlu, 2014; Yıldız, Melekoğlu ve Paftalı, 2016). Özel eğitim alanında yapılan eğilim araştırmaları incelendiğinde, araştırmaları tez ve makale bibliyografyası (Diken ve diğ., 2008, 2009, 2016; Sarı, 2017), tez incelemeleri (Çoşkun ve diğ., 2014; Gül ve Diken, 2009; Küçüközyiğit, Aslan, Karasu ve Çitil, 2016; Özkubat ve diğ., 2014), bildiri (Melekoğlu ve diğ., 2018) ve makale incelemeleri (Demirok ve diğ., 2015; Tiryakioğlu, 2014; Yıldız ve diğ., 2016) olarak sınıflandırmak mümkündür. Tez ve makale bibliyografyaları incelendiğinde, belirtilen çalışmaların özel eğitim alanında yapılan tezlerin ve makalelerin tanıtımı amacıyla hazırlanmış bir kaynak niteliği taşıdığı belirtilebilir. Özel eğitim alanında yapılmış tez çalışmalarının içerik analizinin yapıldığı araştırmada, Gül ve Diken (2009) erken çocukluk özel eğitimi kapsamı içerisindeki 24 tez çalışmasını konularına göre kategorilere ayırarak incelemiştir. Bu kapsamda, Türkiye de 0-6 ile 8 yaş aralığında gelişimsel yetersizlik gösteren çocuk, aile, öğretim ve hizmet kategorilerindeki çalışmalar hakkında bilgi vermiş ve çalışmaları karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde, otizmli çocuklar ile çalışılan tezlerin çoğunlukta olduğu, tezlerin yarısından fazlasının nicel araştırma türünde olduğu, kullanılan veri toplama araçlarının çoğunluğunun araştırmacıların kendisi tarafından geliştirildiği ve bazı çalışmalarda belirli bir beceriye odaklanıldığı görülmektedir. Çoşkun ve diğ. (2014) özel eğitim alanında gerçekleştirilen tezleri incelemiştir. Araştırma sonuçları incelendiğinde; en fazla tezin 2008 yılına ait olduğu ve "zihin engelliler" alanındaki tezlerin fazlalığı dikkat çekmektedir. Yüksek lisans tezlerinin sayıca fazla olduğu ve tez kaynakçalarında yer alan referansların (yerli/yabancı) eşit yüzdelere sahip olduğu ifade edilmiştir. Özel eğitim alanındaki tezleri inceleyen bir diğer araştırma Özkubat ve diğ. (2014) tarafından yürütülmüştür. Araştırmada, özel eğitim alanında Türkiye'de tamamlanmış tezler incelenerek özel eğitim alanındaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla tezler; araştırma alanı, konu, kullanılan yöntem ve desen, örneklem seçimi ve büyüklüğü, veri toplama ve analizi değişkenleri açısından değerlendirilmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde, tezlerin yaklaşık %80'inin yüksek lisans tezi olduğu, en fazla 2009 yılında tez üretildiği, çalışma konularının beceri öğretimi, kaynaştırma, okuma yazma öğretimi, dil ve iletişim olarak sıralandığı, araştırma deseni olarak en fazla tek denekli deneysel desenlerin kullanıldığı, nicel araştırmaların çoğunlukta olduğu, örneklem büyüklüklerine en çok 1-10 arası katılımcı ile yapılan tezlerin ilk sırada yer aldığı, veri toplama aracı olarak gözlem tekniğinin en fazla kullanıldığı ve betimsel analiz tekniklerinin yüksek sıklıkta tercih edildiği görülmektedir. Tez çalışmalarının içerik analizinin yapıldığı bir başka araştırmada Küçüközyiğit ve diğ. (2016) görme engelliler eğitimi alanında gerçekleştirilmiş lisansüstü tezlerin içerik analizlerini gerçekleştirmişlerdir. 155 tez çalışması incelendiğinde alandaki doktora çalışmalarının sayıca az olduğu özellikle vurgulanmıştır. Çalışmalarının büyük çoğunluğu, betimsel ve tek denekli araştırma türlerinde yapılmıştır. Görme engelli çocukların kaynaştırma, cinsel eğitimi, aile özellikleri ve sorunları gibi konularda ise çok sınırlı düzeyde çalışma olduğu belirtilmiştir. Son sınıflamada makalelerin incelenmesi ele alınmış, bu sınıflamada içerik analizleri, özel eğitim alanı ile ilgili yayım yapan dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi ile gerçekleştirilmiştir. Tiryakioğlu (2014) "Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi"nde, yayımlanmış makaleleri sayı, konu, araştırma türü, örneklem büyüklüğü, veri toplama aracı ve

analizi gibi çeşitli değişkenler bağlamında incelemiştir. Verileri içerik analizine tabi tutarak alanın genel araştırma eğilimleri görünümünün ortaya konmuştur. Araştırmada 85 makale incelenmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde, sayısal olarak en fazla makalenin 2004 yılında üretildiği, en fazla derleme türünde araştırmaların yayımlandığı, nicel araştırmaların çoğunlukta olduğu belirtilmiştir. Demirok ve diğ. (2015) tarafından 400 makalenin incelenmesi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 2009-2014 yılları arasında, özel eğitime öncülük eden 17 uluslararası dergide yayımlanan araştırmalar konu, tür ve örneklem grubu gibi çeşitli değişkenler bağlamında incelenmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde, en fazla makalenin 2012 yılında yayımlandığı, yayımların çoğunun iki yazarlı olduğu, makalelerin çoğunluğunun fiziksel yetersizliği olan öğrenciler ile gerçekleştirildiği ve makalelerin yarısından fazlasında deneysel yöntemlerin kullanıldığı vurgulanmıştır. Yıldız ve diğ. (2016) özel eğitimle ilgili bilimsel araştırmaları incelemişlerdir. Bu bağlamda araştırmacılar, dergilerde yer alan makaleleri yayımlanmaya başladıkları tarihten 2013 yılı başına kadar geçen dönemde kapsamında ele almışlardır. Araştırma bulguları incelendiğinde, ilgili dergilerin bütün sayılarında özel eğitimle ilgili basılan makale sayısı 113 olarak tespit edilmiştir. Bu sayının tüm yayınlar içerisindeki oranı ise %3 olarak rapor edilmiştir. Yazarların kurumları ise sırasıyla Anadolu, Ankara ve Gazi Üniversitesi yönündedir. İncelenen makalelerin çoğunluğunun tek yazarlı olduğu ve tek denekli deneysel araştırma yönteminin sıklıkla tercih edildiği araştırma bulguları arasında yer almaktadır. Melekoğlu ve diğ. (2018) tarafından yapılan araştırmada ise özel eğitim kongrelerinde sunulan bildiriler çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma sonuçları arasında; özellikle tek denekli araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, otizm ve zihinsel yetersizliği olan bireylerle çalışıldığı yer almaktadır.

Farklı alanlarda yapılan eğilim araştırmaları kapsamında yapılan araştırma bulguları özetlendiğinde, içerik analizi yapılan araştırmaların önemli işlevlerinin olduğu söylenebilir (Çalık ve Sözbilir, 2014; Suri ve Clarke, 2009). Örneğin bilgiyi yaygınlaştırma, ileriki araştırmaları ve uygulamaları şekillendirme, politikalara yön verebilme bu işlevlerden bazılarıdır. Araştırma sentezleri, Türkiye'de diğer alanlarda ve özel eğitim alanında yapılan tezler ile makalelerdeki araştırma eğilimlerini ortaya koymaktadır. Yapılan alan yazın taramasında Türkiye'de özel eğitim kongre bildirilerinin incelendiği sınırlı sayıda çalışma tespit edilmiştir (Melekoğlu ve diğ., 2018). Bu yönüyle, bu çalışma ile alan yazında görülen bir araştırma boşluğunun doldurulması düşünülmektedir. Bu çalışma ayrıca, özel eğitimdeki genel araştırma eğilimlerinin belirlenmesi açısından önemli görülmektedir. 1991 yılından bu yana düzenlenen (Melekoğlu ve diğ., 2018) Ulusal Özel Eğitim Kongresi (UÖEK) her yıl düzenli olarak güz döneminde, Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinden özel eğitim alanına katkı sağlayan birçok paydaşı (örn., öğretmen, akademisyen, aile) bir araya getirmektedir. Söz konusu paydaşlar, UÖEK'ne dinleyici olarak katılabildikleri gibi; yaptıkları çalışmalarını bildiri olarak da sunabilmektedirler. Özel eğitim alanındaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesi doğrultusunda sunulan bildirilerin incelenmesi ise genel eğilimlerin ortaya çıkarılmasında önem arz etmektedir. Özel eğitim kapsamında gerçekleştirilen bilimsel bildirilerin incelenmesi; özel eğitimde araştırma yapan/yapacak olan akademisyen, lisansüstü öğrenci ve/veya araştırmacı vb. gibi bilim insanlarına güncel bilgiler sağlaması açısından rehber niteliğinde olabilir. Bu rehber(ler) sayesinde araştırmacılar sık veya az çalışılan konu alanlarını, yetersizlik gruplarını, araştırma yöntemlerini, veri toplama araçlarını vb. görebileceklerdir. Böylelikle; hem konu seçimi bağlamında hem de yönlendirici bilgiler sunması açısından avantajlar sağlayabilecektir. Bunlara ek olarak, UÖEK bildirilerinin tek bir çatı altında toplanarak bildirilere ulaşmak isteyen bütün araştırmacılara kümülatif bir bakış açısı sunulması ileride yapılması planlanan araştırmalara yol gösterici olabilecektir. Bu kapsamda, UÖEK bildirilerine yönelik geniş ve daha kapsamlı bir şekilde yapılan bu çalışmanın genel amacı; 2007-2017 yılları arasında Türkiye'de düzenlenen UÖEK'lerinin bildiri kitapçıklarında basılan bildirilerin incelenerek özel eğitim alanındaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesidir. Bu bağlamda, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. UÖEK'lerindeki toplam bildiri sayıları yıllara göre nasıl dağılım göstermektedir?
2. UÖEK'lerindeki bildirimlerde yer alan toplam yazar sayıları yıllara göre nasıl dağılım göstermektedir?
3. UÖEK'lerindeki bildirimlerde çalışılan yetersizlik grupları nasıl dağılım göstermektedir?
4. UÖEK'lerindeki bildirimlerde çalışılan örneklem grupları nasıl dağılım göstermektedir?
5. UÖEK'lerindeki bildirimlerde sıklıkla kullanılan araştırma modelleri nelerdir?
6. UÖEK'lerindeki bildirimlerde sıklıkla kullanılan veri toplama araçları nelerdir?
7. UÖEK'lerindeki bildirimlerde sıklıkla tercih edilen veri analiz yöntemleri nelerdir?
8. UÖEK'lerindeki bildirimlerde ele alınan konular nasıl dağılım göstermektedir?

YÖNTEM

Bu çalışmada, çalışmanın amacına uygun olduğu düşünülen betimsel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Bu kapsamda, "nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek ve bu verileri okuyucuların anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlama" olarak tanımlanan (Yıldırım ve Şimşek, 2006) betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalar ile içeriğin daha küçük kategorilere ayrılarak sistematik olarak özetlendiği yöntemdir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2017).

Çalışmanın Kapsamı

u çalışmada, 2007–2017 yılları arasında çeşitli üniversiteler tarafından düzenlenen UÖEK'lerinin bildiri kitapçıklarında (özet/tam metin) basılmış olan bildirimler incelenerek özel eğitim alanındaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, 11 UÖEK ile birlikte bu kongrelerin bildiri kitapçıklarında basılan 1742 bildiri çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada, bildirimleri sistematik olarak sınıflamak amacıyla Bildiri İnceleme Formu (BİF) geliştirilmiştir. BİF, alanyazındaki benzer çalışmalar (örn., Küçüközyiğit ve diğ., 2016; Özkubat ve diğ., 2014; Sözbilir, Kutu ve Yasar, 2012; Sözbilir ve diğ., 2015) referans alınarak oluşturulmuştur. Form çalışmanın kapsamında yer alan bildirimler için revize edilerek kullanılmıştır. Oluşturulan form, özel eğitim alanından üç öğretim üyesi ve ölçme değerlendirme alanından 2 öğretim üyesi olmak üzere toplam beş uzmanın görüşüne sunulmuş ve formun kapsam geçerliği sağlanmıştır. Uzmanlardan gelen öneriler dikkate alınarak form üzerinde gerekli düzenlemeler yapılarak forma son hali verilmiştir. BİF, 6 bölüm ve 21 alt başlıktan oluşmaktadır. 1. Bölüm: Künye (yıl, tür ve yazar sayısı), 2. Bölüm: Çalışma grubu (yetersizlik ve örneklem grubu), 3. Bölüm: Yöntem (araştırma modeli), 4. Bölüm: Veri toplama aracı, 5. Bölüm: Veri analizi, 6. Bölüm: Konu (akademik beceri, öğretmen, kaynaştırma, aile, davranış, genel özel eğitim, günlük yaşam, duyuşsal özellikler, fiziksel beceri, teknoloji, meslekî eğitim ve kendini yönetme) kategorilerini içermektedir.

Verilerin Kodlanması

Bu çalışmanın ana veri kaynağını UÖEK bildirimleri oluşturmaktadır. Bu nedenle, öncelikli olarak 2007-2017 yılları arasında düzenlenen UÖEK'lerinin bildiri kitapçıklarına ulaşılması gerekmiştir. Bunun için araştırmacılar, söz konusu yıl(lar) aralığındaki bildiri kitapçıklarına ulaşarak kitapçıkların birer basılı kopyasını almıştır. Ardından "Microsoft Office Excel" programından yararlanılarak yukarıda tanıtılan BİF, veri kodlama için çalışma sayfasına dönüştürülmüştür. Bu kapsamda, BİF'te yer alan tüm bölümlere, alt başlıklara ve alt başlıkların içerisindeki maddelere bir kod/kategori numarası verilmiştir. Araştırmacılar tarafından bu

kod/kategori numaraları dikkate alınarak bilgisayar üzerinden (Excel) kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Her bildiri birbirinden bağımsız olarak ayrı ayrı kodlanmıştır. Kodlamalar birinci araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş; ikinci araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir. Kodlamalarda anlaşmazlık olduğu durumlarda, araştırmacılar bir araya gelerek kodlamanın hangi kod/kategorinin içerisinde yer alacağına karar vermişlerdir. Bu kapsamda, toplam 1742 bildirinin kodlaması gerçekleştirilmiştir. Kodlamaların bulunduğu Excel dosyası, SPSS paket programına aktarılarak veri analizlerine başlanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada, hem betimsel hem de içerik analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda, incelemeye alınan bildirilerin yıl, yazar sayısı, yetersizlik grubu, örneklem grubu, araştırma modeli, veri toplama aracı ve veri analiz yöntemi değişkenlerine ilişkin veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Bildirilerde en sık ve en az sıklıkta ele alınan konuların ve alt konu alanlarına (kategorilerine) ilişkin verilerin analizinde ise içerik analizine yer verilmiştir. İncelemeye alınan her bildirinin konusu/konuları ayrı ayrı olacak şekilde alt kategoriler olarak incelenmiş; bu konuların birleşiminden oluşturulan başlıklar ise genel kategori olarak ele alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılarak nicel veriler elde edilmiştir. Çalık ve Sözbilir (2014), betimsel içerik analizlerinde yer alan kod, boyut ve temaların tablo, diyagram veya grafik olarak görselleştirilmesi ve örneklendirilmesi gerektiğini belirtmektedirler. Bu nedenle, çalışmadan elde edilen veriler; frekans (f), yüzde tabloları (%) ve sütun grafiklerine dönüştürülerek sunulmuş ve bazı örneklerine yer verilmiştir.

Kodlamacılar Arası Güvenirlik

Çalışmada, verilerin kodlama sürecine ilişkin kodlamacılar arası güvenilirlik hesaplaması yapılmıştır. Bu kapsamda, çalışmada incelenen bildirilerin (n=1742) %20'si yansız atama tekniği ile random olarak seçilmiştir (n=348). Belirlenen 348 bildiri, ikinci araştırmacı tarafından BİF'te yer alan kategori ölçütleri doğrultusunda detaylı bir biçimde değerlendirilmiş ve her iki araştırmacının elde ettiği veriler karşılaştırılmıştır. Ayrıca, araştırmacılar arasında anlaşmazlığa düşülen durumlar olduğunda; içerik analizi konusunda daha fazla deneyimi bulunan ve özel hakkında bilgi birikimine sahip olan bir diğer araştırmacının görüşlerine başvurulmuştur. Bu doğrultuda "Görüş Birliği / (Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) x 100" formülü (Tekin-İftar, 2012) kullanılarak çalışmadaki kodlamacılar arası güvenilirlik hesaplaması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre güvenilirlik katsayısı %98,8 olarak belirlenmiştir.

BULGULAR ve YORUMLAR

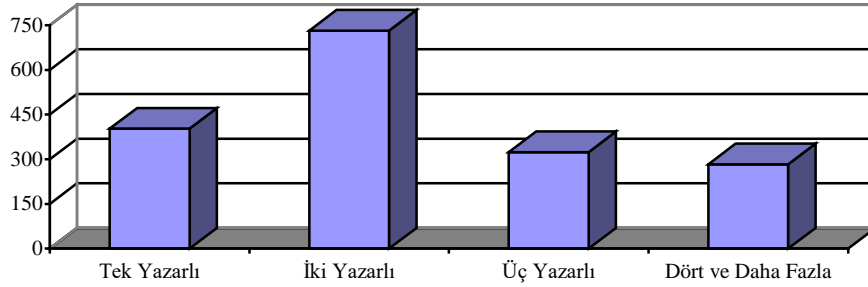
Çalışmadan elde edilen sonuçlar, araştırma soruları dikkate alınarak sırası ile sunulmuştur. İlk ve ikinci araştırma sorusu kapsamında, UÖEK'lerindeki toplam bildiri sayıları ve bildirilerde yer alan toplam yazar sayısının yıllara göre dağılımı Tablo 1'de özetlenmiştir. Buna göre, UÖEK'lerinde 1201 sözlü (%68,9), 523 poster (%30,1) ve 18 diğer (%1) olmak üzere toplam 1742 bildiri yer almıştır. En fazla bildiri sırasıyla 23. (235), 27. (232) ve 24. (215) UÖEK'sinde; en az bildiri ise sırasıyla 18. (91) ve 21. (99) UÖEK'sindedir. Toplam yazar sayıları incelendiğinde, UÖEK'lerindeki bildirilerde toplam 4201 araştırmacı yazar olarak yer almıştır. Katılımcı yazar sayısı en fazla 23. UÖEK (%13,6) iken; en az ise 18. UÖEK'dir (%4,9).

Tablo 1. UÖEK'lerindeki Bildirilerin ve Toplam Yazar Sayılarının Dağılımı

Kongre / Yıl	Sözlü (Sözel) Bildiriler	Poster Bildiriler	Diğer Bildiriler	f	%	Toplam Yazar Sayısı	
						f	%
17. UÖEK (2007)	61	43	-	104	6,0	248	5,9
18. UÖEK (2008)	66	25	-	91	5,2	206	4,9
19. UÖEK (2009)	50	87	3	140	8,0	311	7,4
20. UÖEK (2010)	102	34	2	138	7,9	333	7,9
21. UÖEK (2011)	78	19	2	99	5,7	227	5,4
22. UÖEK (2012)	129	34	10	173	9,9	436	10,4
23. UÖEK (2013)	180	55	-	235	13,5	571	13,6

24. UÖEK (2014)	159	55	1	215	12,3	549	13,1
25. UÖEK (2015)	95	39	-	134	7,7	338	8,0
26. UÖEK (2016)	122	59	-	181	10,4	451	10,7
27. UÖEK (2017)	159	73	-	232	13,3	531	12,6
Toplam	1201 (%68,9)	523 (%30,1)	18 (%1,0)	1742	100,0	4201	100,0

Çalışmada, toplam yazar sayılarına ek olarak, bildirilerdeki yazar sayısı kategorileri incelenmiştir. Şekil 1 incelendiğinde, bildirilerin çoğunlukla iki (%42,1), ardından tek (%23,1) ve üç (%18,6) yazarlı olduğu görülmektedir. Dört ve dörtten fazla yazarın yer aldığı bildiriler (%16,2) ise düşük frekanslarda olduklarından "dört ve daha fazla yazarlı" kategorisi altında birleştirilmiştir.

Şekil 1. Bildirilerin Yazar Sayısı Kategorilerine Göre Dağılımı

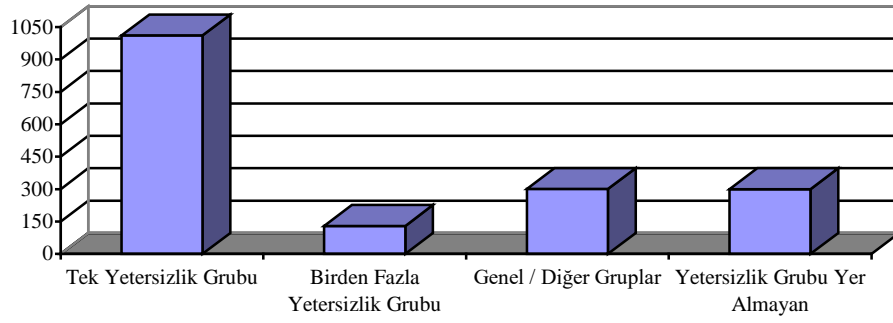
Üçüncü araştırma sorusu kapsamında bildiriler, çalışılan yetersizlik grupları bakımından incelenmiştir (Tablo 2). Buna göre, bildirilerde en fazla otizm spektrum bozukluğu (OSB) (%18,6) ve zihinsel yetersizlik (%16,8) ile çalışılmıştır. Çalışılan diğer yetersizlik gruplarına ilişkin veriler ise Tablo 2'de ayrıca özetlenmiştir. Çalışmada diğer/genel (örn., özel gereksinimli, engelli vb.) (%18,7) ile yetersizlik grubu yer almayan (%16,1) grup kategorilerinde önemli miktarda bildiri tespit edilmiştir. Yetersizlik gruplarına ek olarak normal gelişim gösteren çocukların yer aldığı 119 (%6,4) bildiri bulunmaktadır.

Tablo 2. Bildirilerde Çalışılan Yetersizlik Gruplarının Dağılımı

Yetersizlik Grupları	f	%
Otizm Spektrum Bozukluğu (YGB, Asperger)	347	18,6
Zihinsel Yetersizlik (Mental Retardasyon)	314	16,8
İşitme Yetersizliği	107	5,7
Üstün Zekâ / Üstün Yetenek	89	4,8
Öğrenme Güçlüğü (Disleksi, Diskalkuli, Okuma Güçlüğü)	71	3,8
Görme Yetersizliği (Az Gören, Total)	55	2,9
Gelişimsel Yetersizlik (Gelişimsel Bozukluk, Serabral Palsi)	55	2,9
Ağır ve Çoklu Yetersizlik	32	1,7
Dil ve Konuşma Bozukluğu	16	0,9
DEHB / Duygu Davranış Bozukluğu	12	0,6
Normal (Olağan) Gelişim Gösteren	119	6,4
Genel / Diğer Gruplar (örn., Özel Gereksinimli, Engelli vb.)	349	18,7
Yetersizlik Grubu Yer Almayan	300	16,1
Toplam	1866*	100,0

*Birden fazla yetersizlik grubunun bulunduğu bildiriler olduğundan dolayı, yetersizlik grupları toplam bildiri sayısından fazladır.

Çalışmada, çalışılan yetersizlik gruplarına ek olarak yetersizlik grubu kategorileri incelenmiştir. Buna göre Şekil 2'ye bakıldığında incelenen bildirilerde çoğunlukla tek yetersizlik grubu ile çalışılmıştır (%58,1). Birden fazla yetersizlik grubunun (örn., otizm-normal gelişim gösteren, öğrenme güçlüğü-normal gelişim gösteren vb.) yer aldığı bildirilerin oranı ise %7,5'dir.

Şekil 2. Bildirilerin Yetersizlik Grubu Kategorilerine Göre Dağılımı

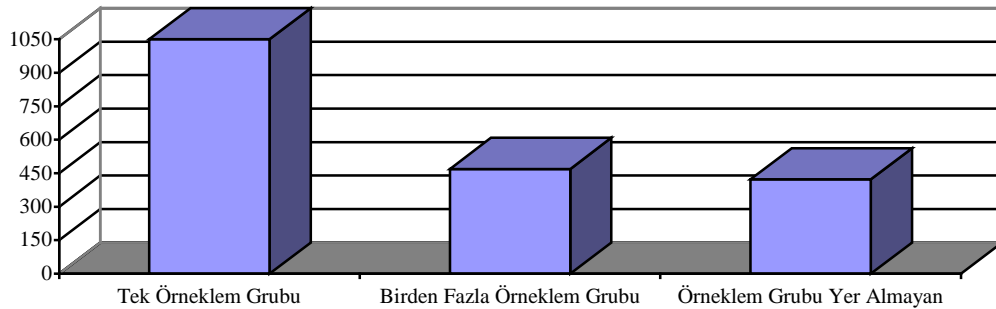
Dördüncü araştırma sorusu kapsamında, bildirimlerdeki örneklem grupları incelenmiştir. Bu bağlamda Tablo 3'de özetlenen veriler incelendiğinde, 867 (%43,3) bildirimde öğrenciler; 1136 (%56,7) bildirimde ise diğer bireyler (örn., aile, öğretmen) ile çalışılmıştır. Veriler kategorik olarak değerlendirildiğinde; öğrenci grupları içerisinde okul öncesi/erken çocukluk (%12,3) ve ilköğretim (%17,0) öğrencilerinin en fazla çalışılan grup olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, çalışılan diğer gruplar içerisinde genellikle öğretmen (%15,1) ve aile/veli (%12,2) grupları ile çalışmalar yürütülmüştür. Ayrıca örneklem grubu yer almayan önemli miktarda bildirim bulunmaktadır (%21,9).

Tablo 3. Bildirilerin Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı

Örneklem Grupları		f	%
Öğrenci	Okul Öncesi / Erken Çocukluk	247	12,3
	İlköğretim	340	17,0
	Ortaöğretim	124	6,2
	Lisans / Lisansüstü	156	7,8
	<i>Ara Toplam</i>	<i>867</i>	<i>43,3</i>
Diğer	Öğretmen	302	15,1
	Aile / Veli	244	12,2
	Ergen / Yetişkin	48	2,4
	Yönetici / İdareci	43	2,1
	Denetmen / Müfettiş	8	0,4
	İşveren	7	0,3
	Öğretim Elâmanı / Üyesi	7	0,3
	Diğer Örneklem Grupları (örn., Bakım Elemanı, Uzman vb.)	38	1,9
	Örneklem Grubu Yer Almayan	439	21,9
	<i>Toplam</i>	<i>2003*</i>	<i>100,0</i>

*Birden fazla örneklem grubunun bulunduğu bildirimler olduğundan dolayı, örneklem grupları toplam bildirim sayısından fazladır.

İncelenen bildirimlerdeki örneklem grubu kategorileri Şekil 3'de gösterilmiştir. Buna göre, araştırmacıların genellikle tek örneklem grubu ile çalıştıkları belirlenmiştir (%55,5). Ayrıca birden fazla örneklem grubunun (örn., aile-öğretmen, öğrenci-öğretmen vb.) yer aldığı bildirimlerde bulunmaktadır (%23,4).

Şekil 3. Bildirilerin Örneklem Grubu Kategorilerine Göre Dağılımı

Beşinci araştırma sorusu kapsamında, bildirilerde kullanılan araştırma modellerinin dağılımı incelenmiştir (Tablo 4). Buna göre en sık kullanılan araştırma modelleri sırasıyla betimsel (tarama) (%18,0), tek denekli (%16,6) ve meta analiz/sistemantik derlemedir (%8,9). Diğer kategorisine giren araştırma modellerinin kullanıldığı az sayıda bildiri (%2,6) olmakla birlikte; araştırma modeli bilgisi yer almayan önemli miktarda bildiri belirlenmiştir (%39,1).

Tablo 4. Bildirilerde Kullanılan Araştırma Modellerinin Dağılımı

Araştırma Modelleri	f	%
Betimsel (Tarama)	317	18,0
Tek Denekli	292	16,6
Meta Analiz / Sistemantik Derleme (Review)	157	8,9
Deneysel	62	3,5
Vaka / Örnek olay	48	2,7
İlişkisel (Korelasyonel)	45	2,6
Karşılaştırmalı	36	2,0
Eylem	27	1,5
Ölçek Geliştirme / Uyarlama (Geçerlik, Güvenirlik)	27	1,5
Karma	14	0,8
Diğer Araştırma Modelleri (örn., Epistemolojik Yöntem, Tarihi Yöntem vb.)	46	2,6
Araştırma Modeli Bilgisi Yer Almayan	689	39,1
Toplam	1760	100,0

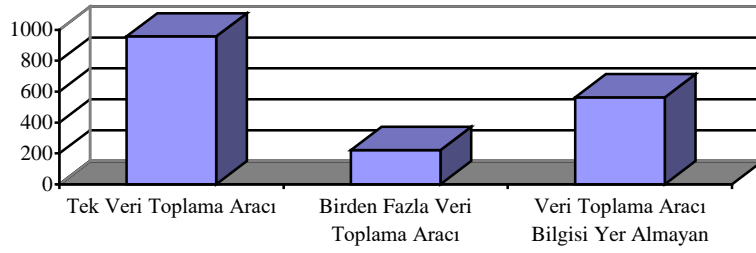
Altıncı araştırma sorusu kapsamında, bildirilerde sıklıkla tercih edilen veri toplama araçlarının dağılımına bakılmıştır. Buna göre, en sık kullanılan veri toplama araçları sırasıyla; görüşme/mülakat (%17,7), ölçek (%12,9), doküman (%9,2), ölçü/değerlendirme aracı (%8,6) olarak belirlenmiştir. Ayrıca, 140 (%7,0) bildiride diğer veri toplama araçları (örn., sosyal atom çizdirme, portfolyo vb.) kullanılırken, veri toplama aracı bilgisi yer almayan 563 (%28,3) bildiri belirlenmiştir.

Tablo 5. Bildirilerde Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Dağılımı

Veri Toplama Araçları	f	%
Görüşme / Mülakat	352	17,7
Ölçek	257	12,9
Doküman (örn., Tez, Makale vb.)	182	9,2
Ölçü Aracı / Değerlendirme Aracı	171	8,6
Anket	122	6,1
Video Kaydı / Ses Kaydı	84	4,2
Gözlem	53	2,7
Kontrol Listesi / ÖBT	51	2,6
Başarı Testi	12	0,6
Diğer Veri Toplama Araçları (örn., Portfolyo, Sosyal Atom Çizdirme vb.)	140	7,0
Veri Toplama Aracı Bilgisi Yer Almayan	563	28,3
Toplam	1987*	100,0

*Birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı bildiriler olduğundan dolayı, veri toplama araçları toplam bildiri sayısından fazladır.

Veri toplama araçları kategorik olarak incelendiğinde, Şekil 4'teki görünüm ortaya çıkmaktadır. Buna göre, araştırmacılar çoğunlukla tek veri toplama aracını (%54,9) kullanırken, birden fazla veri toplama aracının kullanıldığı bildirilerde (%12,7) bulunmaktadır (örn., ölçek-görüşme, video/ses kaydı-görüşme, ölçü aracı-anket vb.).

Şekil 4. Bildirilerin Veri Toplama Aracı Kategorilerine Göre Dağılımı

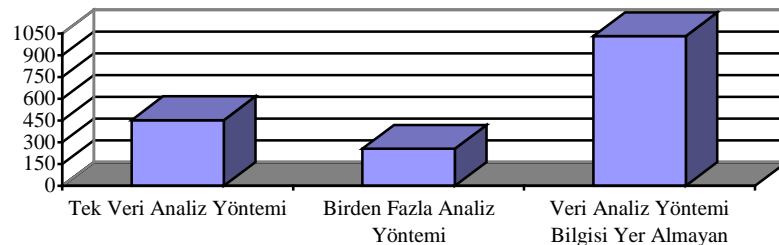
Yedinci araştırma sorusu kapsamında, tercih edilen veri analiz yöntemleri incelenmiş ve elde edilen bulgular Tablo 6'da özetlenmiştir. İncelenen bildirilerde veri analiz yöntemlerinin çeşitlilik gösterdiği görülmekle birlikte sıklıkla tercih edilen yöntemleri frekans/yüzde dağılımı (%9,9), içerik analizi (%7,8), ortalama/standart sapma (%7,2) ve grafiklerle gösterim/görsel analizdir (%5,3). Düşük frekanslarda olan diğer veri analiz yöntemlerinin oranı %4,8'dir (örn., Doküman Analizi, Spearman Korelasyon vb.). Bildirilerin yaklaşık yarıya yakınında ise (%49,1) veri analiz yöntemi bilgisi yer almamaktadır.

Tablo 6. Bildirilerde Kullanılan Veri Analiz Yöntemleri

Veri Analiz Yöntemleri	f	%
Frekans / Yüzde Dağılımı	207	9,9
İçerik Analizi	163	7,8
Ortalama / Standart Sapma	151	7,2
Grafikle Gösterim / Görsel Analiz	112	5,3
t-testi	91	4,3
Anova (Ancova) / Manova (Mancova)	82	3,9
Ölçek Geliştirme / Uyarılama (Geçerlik / Güvenirlilik) / Faktör Analizi	39	1,9
Pearson Korelasyon Analizi	36	1,7
Mann Whitney U Testi	30	1,4
Etki Büyüklüğü	22	1,0
Kruskal Wallis-H Testi	15	0,7
Regrasyon Analizi	10	0,5
Ki Kare Testi	5	0,2
Tukey Testi	5	0,2
Diğer Veri Analiz Yöntemleri (örn., Doküman Analizi, Spearman Korelasyon vb.)	101	4,8
Veri Analiz Yöntemi Bilgisi Yer Almayan	1032	49,1
Toplam	2101*	100,0

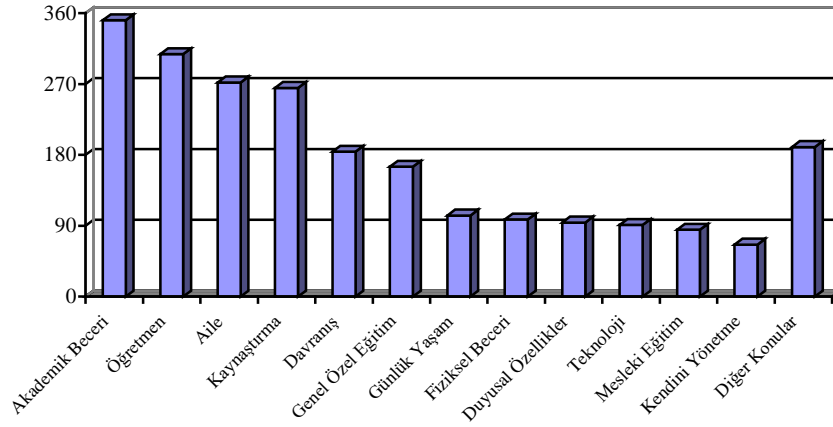
*Birden fazla veri analiz yönteminin kullanıldığı bildiriler olduğundan dolayı, veri analiz yöntemleri toplam bildiri sayısından fazladır.

Veri analiz yöntemleri kategorik olarak incelendiğinde; bildirilerin %26,1'inde tek veri analiz yöntemi, %14,7'inde ise birden fazla veri analiz yönteminin (örn., t-Testi-ANOVA, pearson korelasyon analizi- regrasyon analizi, frekans/yüzde-içerik analizi vb.) kullanıldığı görülmektedir (Şekil 5).

Şekil 5. Bildirilerin Veri Analiz Yöntemi Kategorilerine Göre Dağılımı

Şekil 5. Sekizinci sorusu kapsamında, bildirilerde ele alınan konuların kategorik dağılımı incelenmiş ve bulgular Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. Bildirilerin konu kategorilerine göre dağılımı.

İncelenen bildirilerdeki genel konu kategorilerine ek olarak, bu kategoriler içerisinde yer alan alt konu alanlarına yönelik sıklıkla çalışılan ve az sıklıkta çalışan başlıklar Tablo 7'de özetlenmiştir. Veriler bütüncül olarak değerlendirildiğinde; kaynaştırma kategorisinde yer alan *kaynaştırma uygulamaları* (%7,3) konu başlığının en sık çalışılan konu olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla öğretmen kategorisinden *öğretmen görüşleri* (%6,7), akademik beceri kategorisinden *okuma/yazma* (%4) ve *matematik* (%3,8), aile kategorisinden *aile eğitimi* (%3,6), davranış kategorisinden ise *davranış değiştirme/UDA* (%3,4) izlemektedir.

Tablo 7. Bildirilerde Sıklıkla ve Az Sıklıkta Ele Alınan Konuların Dağılımı

Kategoriler	Sıklıkla Çalışılan Alt Konu Alanları	f	%	Az Sıklıkta Çalışılan Alt Konu Alanları	f	%
Akademik Beceri	Okuma / Yazma	91	4,0	Resim İş / Modelaj	6	0,3
	Matematik	86	3,8	Sosyal Bilgiler	5	0,2
	Dil ve Konuşma	49	2,2	İşlevsel Akademik Beceriler	4	0,2
	Fen Bilgisi / Hayat Bilgisi	19	0,8	Din Kültürü	3	0,1
	Müzik	19	0,8	Tarih	2	0,1
	Kavram Öğretimi	18	0,8	Coğrafya	1	0,1
	Türkçe	17	0,7	Yabancı Dil	1	0,1
Öğretmen	Öğretmen Görüşleri	153	6,7	Öğretmen Tükenmişlik / Umutsuzluk / Kaygı / Öğretmen Gereksinimleri	14	0,6
	Öğretmen İş/Yaşam Doyumu / Motivasyon	40	1,8		11	0,5
	Öğretmen Yetiştirme / Eğitimi	37	1,6			
	Öğretmen Tutum / Beceri	29	1,3			
	Öğretmen Sorunları	24	1,1			
Kaynaştırma	Kaynaştırma Uygulamaları	165	7,3	Yerleştirme	3	0,1
	Tanımlama / Değerlendirme	49	2,2	Gezici Öğretmenlik	1	0,1
	BEP	28	1,2			
	Destek Eğitim	19	0,8			
Aile	Aile Eğitimi	81	3,6	Aile Sorunları	13	0,6
	Aile Görüşü	61	2,7	Aile Öz Yeterlik	6	0,3
	Yaşam Doyumu / Aile Yükü / Sosyal Destek	48	2,1	Aile İlişkileri	5	0,2
	Aile Gereksinimleri	36	1,6			
	Aile Tükenmişlik /Umutsuzluk / Yalnızlık	22	1,0			
Davranış	Davranış Değiştirme / UDA	77	3,4	Problem Çözme	6	0,3
	Sosyal Beceri	45	2,4	Okul Sorunları	4	0,2
	İletişim / Etkileşim Davranışları	25	1,1	Yönelgelere Uyuma / Sıra Alma Davranışları	3	0,1
Genel Özel Eğitim	Özel Eğitim Bakış Açısı / Değerlendirme	59	2,6	Özel Eğitim Durum Tespiti	10	0,4
	Özel Eğitim Algı / Tutum	43	1,9	Özel Eğitim Sorunlar	4	0,2
	Tarihi Gelişim / Süreç	25	1,1			
	Politikalar / Yasal Haklar	24	1,1			
Günlük Yaşam	Günlük Yaşam Becerileri	58	2,6	Cinsel Eğitim	16	0,7
	Beceri Öğretimi	29	1,3			
Duyusal Özellikler	Öğrenci Görüşü / Algısı	20	0,9	Dikkat / Dikkat Eğitimi	3	0,1
	Duyusal Farkındalık / Duyusal Entegrasyon	17	0,7	Sosyal Kabul	3	0,1
	Benlik Algısı / Benlik Saygısı	11	0,5	Ses Bilgisel Farkındalık	3	0,1
	Empati	9	0,4	Düşünme Eğitimi	1	0,1
	Depresyon / Kaygı	8	0,4	Renk Algısı	1	0,1
Fiziksel Beceri	Oyun / Oyun Becerileri	40	1,8	İşlevsel Görme / Görme Becerileri	5	0,2
	Yüz İşleme/Jest/Ortak Dikkat	19	0,8	İşaret Dili	4	0,2
	Psikomotor / Fiziksel Beceriler	16	0,7	Yönelim ve Bağımsız Hareket	1	0,1
Teknoloji	Teknoloji/WEB/İnternet Kullanımı	72	3,2	Teknoloji Entegrasyonu	2	0,1
	Arttırıcı Alternatif İletişim (AAC)	11	0,5	Fatih Projesi / EBA	1	0,1
Meslekî	İstihdam	19	0,8	Meslekî Eğitim Merkezleri	9	0,4

Eğitim	Meslekî (İş) Becerileri Eğitimi	17	0,7	Meslekî Gelişim / Meslekî Olgunluk	8	0,4
	Geçiş Süreci / Becerileri	13	0,6	İşveren Görüşü	6	0,3
	Yönetici / İdareci Görüşü	12	0,5	Meslekî Güçlükler	1	0,1
Kendini Yönetme	Strateji Kullanımı / Öğretimi	45	2,0	Kendini Düzenleme Kullanımı Üst Biliş	12	0,5 9
					0,4	

TARTIŞMA / SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada, 2007-2017 yılları arasında Türkiye'de düzenlenen UÖEK'ndeki bildirimler çeşitli değişkenler açısından incelenerek özel eğitim alanındaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Genel amaç doğrultusunda toplam sekiz araştırma sorusuna yanıt verilmiştir. Bu kapsamda, bildirimler yıl, yazar sayısı, yetersizlik ve örneklem grupları, araştırma modeli, veri toplama aracı, veri analizi ve konu değişkenleri açısından değerlendirilmiştir.

2007-2017 yılları arasında yapılan UÖEK'lerindeki bildirimlerin yıllara göre dağılımının yıllar içerisinde artış gösterdiği ve dengeli bir şekilde dağıldığı söylenebilir. Bununla birlikte, bildirimlerin dağılımının 2013 yılında zirve yaptığı ve daha sonradan durağanlığa geçtiği ifade edilebilir. Ardından, 2015 yılında önemli derecede azalmasına ilk kez 2015 yılları faaliyetleri esas alınarak başvuru yapılan Akademik Teşvik Ödeneği'nin neden olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, araştırmacıların teşviklerden faydalanma amacı ile bildirimlerini, bu çalışmada incelenen ulusal kongreler yerine uluslararası katılımlı gerçekleşen kongrelere sunulmak amacı ile yönlendikleri düşünülmektedir. Bildirimlerin büyük çoğunluğu (%65,2) tek ya da iki yazarlıdır. Yazar sayısının tespiti, eğilim belirleme çalışmalarında önemli bir değişken olarak görülmektedir (Ozan ve Köse, 2014). Bildirimlerdeki yazar eğilimi, ikiden fazla araştırmacının yer aldığı çalışmaların az olduğu yönündedir. Özel eğitim alanı dışındaki diğer araştırmacılar bu bulguyu şu şekilde açıklamaktadırlar: "Akademisyenler/araştırmacılar arasındaki işbirliğinin yetersizliği ve akademik kariyer gereksinimleri" (Alper ve Gülbahar, 2009); "eğitim araştırmacılarını ekip çalışmasına henüz yatkın olmamaları" (Arık ve Türkmen, 2009). Ozan ve Köse'ye (2014) göre bu durum, akademik yükselme ile atama kriterlerinin ve araştırmacıların akademik kaygılarının bir sonucu şeklinde ifade edilebilir. Özellikle doçentlik kriterlerinin değişmesinin yayınlar üzerindeki etkilerini ortaya koyan araştırmalarda (Çalışkan-Tür ve Aksay, 2012) araştırmacıların öncelikle doçentlik kriter(ler)ini karşılayacak niteliklere sahip yayın yapma çabası içinde oldukları vurgulanmaktadır (Yıldız ve diğ., 2016).

İncelenen bildirimlerde kullanılan araştırma modelleri incelendiğinde, sırasıyla en fazla betimsel (tarama), tek denekli ve derleme modelinin kullanıldığı dikkat çekmektedir. Elde edilen bu bulgular, hem özel eğitim alanı dışındaki çalışmalar (Çiltaş ve diğ., 2012; Göktaş ve diğ., 2012b; Seçer ve diğ., 2014; Selçuk, Palancı, Kandemir ve Dündar, 2014) hem de özel eğitim alanındaki çalışmalar ile (Coşkun ve diğ., 2014; Demirok ve diğ., 2015; Küçüközyiğit ve diğ., 2016; Özkubat ve diğ., 2014; Tiryakioğlu, 2014; Yıldız ve diğ., 2016) benzer olduğu söylenebilir. Betimsel model ile yürütülen çalışmanın bu denli çok sayıda olması; örneklem grup ve/veya gruplarına ulaşmada hızlılık, kolaylık ve zaman etmenleri ile açıklanabilir. Tarama araştırmaları, olguların çeşitli yönlerini ve bunlar arasındaki ilişkileri ortaya koyamaması nedeniyle bilimsel çabanın başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk ve diğ., 2017). Bu doğrultuda, tarama araştırmasından elde edilen verilerin arasındaki ilişkileri, neden ve sonuçlarıyla ortaya koyabilme amacıyla ilişkisel ve deneysel araştırmaların yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmanın bulguları özel eğitim alanında yapılan deneysel araştırmaların yetersizliğini de ortaya koymaktadır. Deneysel olan çalışmaların büyük çoğunluğu yarı deneyseldir. Deneysel çalışmaların incelenmesi sonucunda ise en çok tek denekli araştırma yöntemlerinin tercih edildiği belirlenmiştir. Bu bulgu özel eğitim alanında yapılan diğer araştırmalar ile de tutarlıdır (Melekoğlu ve diğ., 2018; Özkubat ve diğ., 2014; Yıldız ve diğ., 2016). Bu bağlamda, ülkemizde özel eğitim alanında yapılan araştırmaların içinde deneysel araştırma sayısının artması ile bilimsel araştırmalarla elde edilen bilgi düzeylerinin betimlemeden uygulamaya doğru değişebileceği düşünülmektedir. Karma desenle yayınlanan (%0,8) ve eylem araştırması (%1,5) çalışmaların sayısının oldukça az olduğu görülmektedir.

"Nitel ve nicel verilerin bir çalışma kapsamında birlikte ele alınarak, veri kaynaklarının birbirine dönüştürüldüğü ve doğrulandığı yöntem" karma araştırma yöntemi olarak ifade edilmektedir (Creswell, Clark, Gutmann ve Hanson, 2003). Belirtilen tanımın önemi dikkate alındığında; özel eğitim araştırmalarında karma çalışmalara öncelik verilmesi verilerin çoklu şekillerde yorumlanması açısından araştırmacılara önerilebilir. Bu sayede araştırma problem durumlarının altında yatan sebepler daha derinlemesine incelenebilir.

Çalışmada veri toplama aracı olarak, en fazla görüşme/mülakat (%17,7) ve ölçekler (%12,9) kullanılmıştır. Bu sonuç alan yazında yapılan diğer eğilim belirleme araştırmaları ile örtüşmektedir (Alper ve Gülbahar, 2009; Erdem, 2011; Seçer ve diğ., 2014; Özkubat ve diğ., 2014). Ölçek ve ankete dayalı çalışmaların çok kullanılması ulaşım kolaylığı, maliyet, emek ve zaman hususları açısından daha fazla avantaj sağlamasından kaynaklanabileceği belirtilmektedir (Baş, 2005). Veri toplama araçları açısından, bu araştırmada incelenen bildirilerin yarısından fazlasında tek veri toplama aracının kullanıldığı görülmektedir. Alan yazınla tutarlı olarak, birden fazla veri toplama arac(lar)ının kullanılması ile çalışmaların daha kaliteli bir hale gelebileceği (Sözbilir ve Kutu, 2008) ve araştırma sonuçlarının geçerlik ve güvenilirliklerini etkileyeceği belirtilmektedir (Özkubat ve diğ., 2014). Bildirilerin örneklem grupları incelendiğinde, okul öncesi ve ilkokul döneminde bulunan öğrenciler ile yürütülen bildiriler (%29,3) ile öğretmen ve ebeveynler ile yürütülen bildirilerin (%27,3) örnekleme ilk sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Örneklem grupları bağlamında, okul öncesi ve ilkokul döneminde bulunan öğrenciler ile yürütülen bildirilerin fazla olması, özel eğitimin temel amacı açısından, 0-6 ile 8 yaş aralığındaki gelişim döneminin çok önemli bir alan olması ile yorumlanabilir (Gül ve Diken, 2009). Lisans/lisansüstü öğrencileri, öğretmen, müfettiş, öğretim elemanı ve ebeveynler ile yürütülen bildirilerin sayısının tüm bildirilerinin sayıca yaklaşık yarısını oluşturması, belirtilen gruplardan veri toplamanın kolay, maliyetinin görece az olması, ulaşılabilir olmaları ve zaman anlamında avantaj sağlamalarından kaynaklandığı söylenebilir. Nitekim, alan yazınla tutarlı olarak; lisans/lisansüstü öğrencileri ile yürütülen çalışmaların yoğunluk göstermesi belirtilen örneklem grubuna ve/veya gruplarına kolay erişim, izin süreçlerinin uzun ve zahmetli olması, ders yükü fazlalığı, bilimsel çalışmaya ayrılan zamanın azlığı gibi bazı unsurlar ile açıklanabilmektedir (Alper ve Gülbahar, 2009; Ozan ve Köse, 2014; Seçer ve diğ., 2014; Selçuk ve diğ., 2014).

Bildirilerdeki veri analiz başlıkları incelendiğinde sırasıyla frekans/yüzde (%9,9), içerik analizi (%7,8), ortalama/standart sapma (%7,3) ve grafikte gösterim/görsel analiz (%5,3) tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir. Belirtilen bulguların, bildirilerde kullanılan yöntemsel modeller ile yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir. Örneğin, yarı deneysel olan tek denekli deneysel desenlerin bildirilerde sıklıkla kullanılan yöntem olduğu düşünüldüğünde, belirtilen yöntemin veri analiz tekniğinin grafikte gösterim/görsel analiz olacağı bilinmektedir. Özellikle tarama modelinin sıklıkla kullanıldığı bildirilerde gelişmiş istatistiksel analiz tekniklerinin (örn., Ancova, Manova, Regresyon, Tukey, Yapısal Eşitlik) sınırlı bir biçimde kullanıldığı görülmüştür. Bu durum ise araştırmacıların ileri analiz tekniklerine ilişkin bilgi eksikliklerinin olduğu şeklinde yorumlanabilir (Erden, 2011). Bu bağlamda, gelişmiş istatistiksel analiz tekniklerinin kullanılması daha uygun olan deneysel çalışmalarda diğer istatistiksel analiz tekniklerinin tercih edildiği (örn., t-testi, %5,3) görülmektedir. Bu çalışmada, incelenen bildirilerin çeyreğinden fazlasında tek veri analiz yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Alan yazınla tutarlı olarak, Çiltaş ve diğ. (2012) bunun bir sonucu olarak da, tek veri analiz yöntemi kullanılarak araştırılan konu üzerinde tek bir değişkenin etkisinin incelendiği belirtmişlerdir. Belirtilen durumu önleyebilmek amacıyla araştırmaların tasarımına gereken önemin verilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Yapılan içerik analizinde bildirilerin konuları, sıklıkla çalışılan konu alanları ve az sıklıkta çalışılan konu alanları olarak iki kategori altında toplanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, özel eğitim alanında en sık araştırılan konular arasında kaynaştırma, öğretmenler ile yürütülen araştırmalar ve akademik beceriler konusunun yer aldığı görülmektedir. Bu sonuç özel eğitim

alanında yapılan diğer eğilim araştırma bulgularını destekler niteliktedir (Coşkun ve diğ., 2014; Özkubat ve diğ., 2014; Yıldız ve diğ., 2016). Kaynaştırma kategorisi içerisinde kaynaştırma uygulamaları en fazla bildirinin sunulduğu konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bulguyu destekler nitelikte Coşkun ve diğ. (2014) kaynaştırma konusunda yürütülen tezleri inceleyerek konuya ilişkin ayrıntılı bir makale üretmişlerdir. İlk sırada yer alan kaynaştırma konusundan sonraki sırada öğretmen görüşleri yer almaktadır. Özel eğitim alanında öğretmen görüşlerinin önemli bir konu alanı olduğu bilinmektedir. Öğretmen görüşleri konusunun hem genel eğitim hem de özel eğitim alanında yayınlanan makalelerde en sık rastlanılan konulardan biri olduğu görülmektedir (Mason, Thormann, O'Connell ve Behrmann, 2004). Bu bağlamda, özel eğitim alanında araştırma yürütenlerin bu konuda araştırma yapma gereksinimi duymaları konunun güncelliğini yitirmeyen bir konu olarak süregelmesinin sonucu olarak değerlendirilebilir (Yıldız ve diğ., 2016). Kaynaştırma ve öğretmen görüşleri konuları bir arada ele alındığında, ülkemizde hizmet içi eğitim çalışmalarının sınırlılığı ile birlikte, özellikle problemlerin çözümünde yetersiz kalındığı ortaya çıkmaktadır (Çiltas ve diğ., 2012). Dolayısıyla belirtilen araştırma konularına daha fazla önem verilmesi gerektiği söylenebilir. Konu bağlamında, okuma-yazma ve matematik kategorilerinin ilk sıralarda yer almasının özel eğitim alanı açısından beklendiği bir durum olduğu söylenebilir. Bu durum özel gereksinimli bireylerin tıpkı normal gelişim gösteren akranları gibi yaşamlarını bağımsız ya da en az düzeyde bağımlı olarak sürdürebilmeleri açısından okuma, yazma ve matematik gibi temel akademik becerileri kazanmaları gerekliliği ile açıklanabilir (Özkubat ve Özmen, 2018). En az sıklıkta araştırılan konular incelendiğinde, teknoloji, meslekî beceriler ve kendini yönetme konularının yer aldığı görülmektedir. Teknolojinin eğitim alanındaki yansımaları düşünüldüğünde, bu kategoride daha fazla çalışmanın gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Genel eğitimde kullanıldığı gibi özel eğitim alanında da pek çok teknoloji yer almaktadır (Aslan, 2018). Doğal olarak teknolojinin özel eğitime yansımaları kaçınılmazdır, ancak özel eğitim alanında bu konu üzerinde yeteri kadar durulmadığı söylenebilir. Benzer olarak, Demirok ve diğ. (2015) özel eğitim alanında teknoloji destekli öğretimlerin yer alması gerektiğini, bu yeni yaklaşımın özel eğitim alanına yeni bir bakış açısı sağlayacağını belirtmişlerdir. Meslekî beceri bağlamında elde edilen bulgular incelendiğinde istihdam ve iş becerileri gibi konuların yer aldığı görülmektedir. Bu çalışmanın bulgularını destekler nitelikte, yetersizlikten etkilenmiş bireylerin işe yerleştirmeleri ve istihdamları oldukça sınırlı çalışılan konulardan olduğu belirtilmiştir (Demirkıran ve Özkubat, 2014). Az sıklıkta çalışılan konulardan bir diğeri ise kendini düzenleme konu kategorisidir. Bu kategori içerisinde yer alan alt konuların az sıklıkla çalışılıyor olmasının nedeni; strateji kullanımı, kendini düzenleme ve üst biliş gibi konulara ilişkin özel eğitim alanındaki uzman yetersizliğinin olduğu düşünülmektedir. Ancak üstbilişsel veya bilişsel strateji çalışmaları bakımından sınırlı olan özel eğitim alan yazınına (Doğanay- Bilgi ve Özmen, 2014; Karabulut, 2015; Özkubat ve Özmen, 2018; Özmen, 2006) ağırlık verilmesinin yararlı olacağı söylenebilir.

Bu çalışmada incelenen toplam 1742 bildirinin, belirlenen sekiz alt amaç doğrultusunda bulgularına bakıldığında, her bir ilgili amaca ilişkin tablolarda "yer almayan" (örn, araştırma model bilgisi yer almayan, veri toplama aracı bilgisi yer almayan vb.) ifadesi/ifadeleri yer almaktadır. Belirtilen bulgu UÖEK'nde bildirisi bulunan akademisyen, öğretmen, öğrenci veya diğer paydaşların bildiri hazırlamada rehberleri göz önüne almadıkları şeklinde yorumlanabilir. Kongreler gibi bilimsel toplantılara genelde bir özet ile başvurulmakta ve özetler bildiri (sözlü/poster) olarak değerlendirilmektedir (Herdman, 2006). UÖEK'nin bildiri kitapçıklarında yer alan özetler için belirli bir kelime sayısı ve başlık, amaç, yöntem ve sonuçlara ilişkin bilgiler yer alması gerekliliğine ilişkin rehberler hazırlanmaktadır. Genel olarak birçok kongre kapsamında özet hazırlama için kelime sınırlaması bulunmaktadır. Ancak yinede, bir özete içeriği başlık, amaç, yöntem, örneklem, veri toplama ve analizi, sonuç olacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Burns ve Grove, 1993). Alanyazında sözel ve poster bildiri hazırlamaya ilişkin rehber geliştirme çalışmalarının yapıldığı görülmektedir (Aksayan ve Cimete, 1999; Herdman, 2006). Bu doğrultuda, özel eğitim alanında ilerleyen dönemlerde yapılacak UÖEK'nde yer alacak bildirilerde belirtilen durumlara dikkat edilmesi gerektiği

söylenbilir. Nitekim UÖEK duyurusunun yapılması ile bu toplantının gerçekleştirilmesi arasında en az altı ile on iki aylık bir hazırlık süresi bulunmaktadır. Sıklıkla gözlenen eğilim bu kısa süre içerisinde bilimsel toplantının ana konularına yönelik araştırmaların plânlanması, gerçekleştirilmesi ve değerlendirilmesi yönündedir. Bu durum çoğu zaman gönderilen araştırmaların türü, örneklem büyüklüğü, veri toplama ve analiz yöntemleri gibi birtakım değişkenlerinde sınırlılık olması nedeni ile bildirinin bilimsel kalitesine gölge düşürülmesi ile sonuçlanabilmektedir.

Sonuçları özetlemek gerekirse; 2007-2017 yıllarında gerçekleştirilen UÖEK bildirimlerindeki genel eğilimler şu yöndedir: a)tercihen az yazarlılık, b)tek yöntemlilik, c)sıklıkla anket ve ölçek kullanımı, d)daha kolay (bilinen) istatistiklerin tercih edilmesi. Bu kapsamda; çok değişkenli araştırmaların, araştırma modellerinin ve farklı analiz tekniklerinin kullanılması özel eğitim alanının gelişimine katkı sunacağı söylenebilir. Özellikle yarı deneysel desenler yerine deneysel desenlerin öne çıkarıldığı uygulamalara ağırlık verilmelidir. Bu sonuçlara yönelik olarak, nitelik açısından güçlü araştırmalar yapmak amacıyla farklı üniversite ya da farklı disiplinlerdeki araştırmacılarla işbirliği kurularak çok yazarlı çalışmalar yapılması, veri analiz tekniklerine ilişkin olarak ileri istatistik tekniklerinin kullanıldığı çalışmaların sayısının artırılması, dünyadaki eğilimler ve diğer alanlardaki eğilimler de göz önünde bulundurularak alan eğilimleri bağlamında yeni plânlanan araştırmaların nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmesi ve özellikle özel eğitim alanına özgü Türkiye ile yurt dışındaki bilimsel araştırma eğilimlerinin karşılaştırılmasına yönelik araştırmaların plânlanması önerilebilir. İleriki dönemlerde Türkiye’de özel eğitim araştırmalarının durumunun belirlenmesi amacıyla benzer çalışmaların belirli aralıklarla yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Böylece özel eğitim alanındaki araştırmacılarının Türkiye’deki özel eğitim araştırmalarının durumunu bir bütün olarak görmeleri sağlanır ve bu bakış açısı ile geçmiş dönemlerdeki eğilimler ile var olan dönem eğilimlerini karşılaştırma fırsatı elde ederler. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların özel eğitim alanı ile ilişkili akademisyen ve diğer paydaşların akademik çalışmaların kapsamlarını genişletmelerine ve uygun kararlar almalarına yardımcı olacağına inanılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Aksayan, S., & Cimete, G. (1999). Sözel ve poster bildirisi hazırlama, sunma ve değerlendirilmesine ilişkin bir rehber. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul Dergisi*, 2(1), 1-10.
- Alper, A., & Gülbahar, Y. (2009). Trends and issues in educational technologies: A review of recent research in TOJET. *The Turkish Online Journal of Educational Technology* 8(2), 124-135.
- Arık, R. S., & Türkmen, M. (2009, Mayıs). *Eğitim bilimleri alanında yayınlanan bilimsel dergilerde yer alan makalelerin incelenmesi*. Paper presented at Turkey International Congress of Educational Research, Çanakkale-Turkey.
- Aslan, C. (2018). Özel eğitim öğretmenlerinin yardımcı teknolojilere yönelik tutumları. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 8(1), 102-120.
- Aslan, C., & Karasu, N. (2018). Sabit bekleme süreli öğretimle gerçekleştirilen çalışmaların etkililiğinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 21-40.
- Aydın, A., Erdağ, C., & Sarier, Y. (2010). Eğitim yönetimi alanında yayınlanan makalelerin konu, yöntem ve sonuçlar açısından karşılaştırılması. *Eurasian Journal of Educational Research*, 39, 37-58.
- Aydın, A., & Uysal, Ş. (2011). Türkiye’de ve yurt dışında eğitim yönetimi alanında yapılan doktora tezlerinin konu, yöntem ve sonuçlar açısından değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 177-201.
- Aypay, A., Çoruk, A., Yazgan, A. D., Tunçer, B., Emran, B., Attila, Ş. M., vd. (2010). The status of research in educational administration: An analysis of educational administration journals, 1999-2007. *Eurasian Journal of Educational Research*, 39, 59-77.

- Baki, A., Güven, B., Karataş, İ., Akkan, Y., & Çakıroğlu, Ü. (2011). Trends in Turkish mathematics education research: From 1998 to 2007. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 57-68.
- Balcı, A., & Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 325-343.
- Baş, T. (2005). *Anket nasıl hazırlanır, uygulanır, değerlendirilir? (3. baskı)*. Ankara: Seçkin.
- Burns, N., & Grove, S. K. (1993). *The practice of nursing research conduct, critique, and utilization (2nd ed.)*. Philadelphia: W.B. Saunders Company.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri (23. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chang, Y. H., Chang, C. Y., & Tseng, Y. H. (2010). Trends of science education research: An automatic content analysis. *Journal of Science Education and Technology*, 19(4), 315-331.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education (6th ed.)*. New York: Routledge.
- Creswell, J. W., Clark, V. L. P., Gutmann, M. L., & Hanson, W. E. (2003). Advanced mixed methods research designs. In A. Tashakkori & C. Teddlie (Eds.), *Handbook of mixed methods in social & behavioral research* (pp. 209-240). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Coşkun, İ., Dündar, Ş., & Parlak, C. (2014). Türkiye’de özel eğitim alanında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (2008-2013). *Ege Eğitim Dergisi*, (15)2, 375-396.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çalık, M., Ünal, S., Coştu, B., & Karataş, F. Ö. (2008). Trends in Turkish science education. *Essays in Education*, 23-45.
- Çalışkan-Tür, F., & Aksay, E. (2012). Acil tıp uzmanlarının uluslararası yayın üretimi: Amaç sadece doçentlik mi? *Türkiye Acil Tıp Dergisi*, 12(2), 77-81.
- Çiltaş, A., Güler, G., & Sözbilir, M. (2012). Türkiye’de matematik eğitimi araştırmaları: Bir içerik analizi çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 565-580.
- Çitil, M. (2017). *Türkiye’de özel eğitim tarihsel, politik ve yasal gelişmeler*. Ankara: Vize.
- Demirkıran, V., & Özkubat, U. (2014, Eylül). *Zihinsel yetersizlikten etkilenmiş çocukları işe yerleştirme uygulamaları: Ereğli down kafe ve özel gençler sanat evi projesi*. Paper presented at 24th National Special Education Congress, Trakya University, Edirne, Turkey.
- Demirok, M. S., Bağlama, B., & Beşgül, M. (2015). A content analysis of the studies in special education area. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 197, 2459-2467.
- Diken, İ. H., Bozkurt, F., & Güldenoğlu, B. (2009). *Türkiye kaynaklı özel eğitimde makale bibliyografyası (1990-2009)*. Ankara: Maya.
- Diken, İ. H., Ünlü, E., & Karaaslan, Ö. (2008). *Zihinsel yetersizlik ve yaygın gelişimsel bozukluk alanlarında lisansüstü tez bibliyografyası*. Ankara: Maya.
- Diken, İ. H., Görgün, B., Öğülmüş, K., Kurnaz, E., & Baki, K. (2016). *Zihin yetersizliği ve otizm spektrum bozukluğu alanlarında lisansüstü tez bibliyografisi 2008-2015*. Ankara: Eğiten.
- Doğanay Bilgi, A., & Özmen, E. R. (2014). The impact of modified multi-component cognitive strategy instruction in the acquisition of metacognitive strategy knowledge in the text comprehension process of students with mental retardation. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 14(2), 707-714.
- Erdem, D. (2011). Türkiye’de 2005–2006 yılları arasında yayımlanan eğitim bilimleri dergilerindeki makalelerin bazı özellikler açısından incelenmesi: Betimsel bir analiz. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), 140-147.
- Falkingham, L. T., & Reeves, R. (1998). Context analysis-A technique for analysing research in a field, applied to literature on the management of R&D at the section level. *Scientometrics*, 42(2), 97-120.

- Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G. vd. (2012a). Türkiye'de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 177-199.
- Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N., Baran, M. vd. (2012b). Türkiye'deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 443-460.
- Gül, S. O., & Diken, İ. H. (2009). Erken çocuklukta özel eğitime ilişkin Türkiye'de gerçekleştirilmiş lisansüstü tez çalışmalarının gözden geçirilmesi. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 1(1), 46-78.
- Gülbahar, Y., & Alper, A. (2009). Content analysis of the studies in instructional technologies area. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 42(2), 93-111.
- Herdman, E. A. (2006). Derleme makale yazımında, konferans ve bildiri sunumu hazırlamada pratik bilgiler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 2-4.
- İncekara, S. (2009). Uluslararası alanda coğrafya eğitimi araştırmaları ve Türkiye'den örnekler: Mevcut durum ve gelecek yönler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21, 123-136.
- Karabulut, A. (2015). *Anla ve çöz stratejisinin hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin matematik problemi çözme becerisindeki etkisinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 75-87.
- Kargın, T. (2003). Cumhuriyetin 80. yılında özel eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 160, 106-116.
- Kayhan, M., & Koca, S. A. Ö. (2004). Matematik eğitiminde araştırma konuları: 2000-2002. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 72-81.
- Keselman, H. J., Huberty, C. J., Lix, L. M., Olejnik, S., Cribbie, L. A., Donauhe, B., et al. (1998). Statistical practices of educational researchers: An analyses of their ANOVA, MANOVA, and ANCOVA analyses. *Review of Educational Research*, 68(3), 350-386.
- Köse, E. Ö., Gül, Ş., & Konu, M. (2014). Türkiye'de sosyal bilimler veri tabanında taranan biyoloji eğitimi araştırmalarının incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 265-276.
- Küçükkoğlu, A., Taşgın, A., Ozan, C., & Kaya, H. İ. (2011, Mayıs). *Sınıf öğretmenliği lisansüstü eğitim uygulamalarına ilişkin bir araştırma*. Paper presented at 10th National Classroom Teacher Education Symposium, Sivas, Turkey.
- Küçüközyiğit, M. S., Aslan, C., Karasu, N., & Çitil, M. (2016, Mayıs). *Türkiye'de görme engellilerin eğitimi alanında gerçekleştirilmiş lisansüstü tezlerin gözden geçirilmesi: İçerik analizi*. Paper presented at Effective Leadership and Management in Inclusive Schools: Teacher Training and Vocational Education, Arts and Sports Congress, Necmettin Erbakan University, Konya, Turkey.
- Lee, M. H., Wu, Y. T., & Tsai, C. C. (2009). Research trends in science education from 2003 to 2007: A content analysis of publications in selected journals. *International Journal of Science Education*, 31(15), 1999-2020.
- Mason, C., Thormann, M. S., O'Connell, M., & Behrmann, J. (2004). Priority issues reflected in general and special education association journals. *Exceptional Children*, 70(2), 215-229.
- Melekoğlu, M. A., Kartal, M. S., Melekoğlu, M., Tosun, D. G., Çattık, E. O., Paftalı, A. T. ... Sağlam, A. (2018). *Geçmişten günümüze ulusal özel eğitim kongresi*. 28. Ulusal Özel Eğitim Kongresi'nde sunulan bildiri, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Ozan, C., & Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- Özkardeş, O. G. (2013). Türkiye'de özel öğrenme güçlüğüne ilişkin yapılan araştırmaların betimsel analizi. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 30(2), 123-153.
- Özkubat, U., & Özmen, E. R. (2018). Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin matematik problemi çözme süreçlerinin incelenmesi: Sesli düşünme protokolü uygulaması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 19(1), 155-180.

- Özkubat, U., Karasu, N., Yılmaz, B., & Altun, N. (2014, Eylül). *Türkiye'de özel eğitim alanına ilişkin araştırma eğilimleri: 2004-2014 dönemi lisansüstü tezlerin içerik analizi*. 24. Ulusal Özel Eğitim Kongresi'nde sunulan bildiri, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Özmen, R. (2006). The effectiveness of modified cognitive strategy instruction in writing on mildly mentally retarded Turkish students. *Exceptional Children*, 72(3), 281-294.
- Sarı, H. (Ed.). (2017). *Özel eğitim alanında yapılmış kategorik tez çalışmaları*. Ankara: Nobel.
- Seçer, İ., Ay, İ., Ozan, C., & Yılmaz, B. Y. (2014). Rehberlik ve psikolojik danışma alanındaki araştırma eğilimleri: Bir içerik analizi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 5(41), 49-60.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M., & Dünder, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Sert, G., Kurtoğlu, M., Akıncı, A., & Seferoğlu, S. S. (2012, Şubat). *Öğretmenlerin teknoloji kullanma durumlarını inceleyen araştırmalara bir bakış: Bir içerik analizi çalışması*. Paper presented at 12th Academic Informatics Conference, Uşak University, Uşak, Turkey.
- Sözbilir, M., Gül, Ş., Okçu, B., Yazıcı, F., Kızılaslan, A., Zorluoğlu, S. L., vd. (2015). Görme yetersizliği olan öğrencilere yönelik fen eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 218-241.
- Sözbilir, M., & Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education [Special issue]*, 1-22.
- Sözbilir, M., Kutu, H., & Yasar, M. D. (2012). Science education research in Turkey: A content analysis of selected features of papers published. In J. Dillon & D. Jorde (Eds.), *The world of science education: Handbook of research in Europe* (pp. 1-35). Rotterdam: Sense Publishers.
- Staton, A. Q. S., & Wulff, D. H. (1984). Research in communication and instruction: Categorization and synthesis. *Communication Education*, 33(4), 377-391.
- Suri, H., & Clarke, D. (2009). Advancements in research synthesis methods: From a methodologically inclusive perspective. *Review of Educational Research*, 79(1), 395-430.
- Tarman, B., Acun, İ., & Yüksel, Z. (2010). Sosyal bilgiler eğitimi alanındaki tezlerin değerlendirilmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 9(3), 725-746.
- Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Gözen Çıtak, G., Kezer, F., Yalçın Yıldırım, Ö., Bilican, S. vd. (2010). *Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesi (2000-2008)*. <http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/6199/Binder1.pdf?show>.
- Tekin-İftar, E. (Ed.). (2012). *Eğitim ve davranış bilimlerinde tek-denekli araştırmalar*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- Tiryakioğlu, Ö. (2014). Content analysis of the articles published in the Ankara University Special Education Journal within the years 2004-2013. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 143, 1164-1170.
- Ulutaş, F., & Ubuz, B. (2008). Matematik eğitiminde araştırmalar ve eğilimler: 2000 ile 2006 yılları arası. *İlköğretim Online*, 7(3), 614-626.
- Varısoğlu, B., Şahin, A., & Göktaş, Y. (2013). Türkçe eğitimi araştırmalarında eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1767-1781.
- Yıldırım, İ. (2000). *Çağdaş eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: PDREM.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin.
- Yıldız, N. G., Melekoğlu, M. A., & Paftalı, A. T. (2016). Türkiye'de özel eğitim araştırmalarının incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(4), 1076-1089.
- Yılmaz, K., & Altinkurt, Y. (2012). An examination of articles published on preschool education in Turkey. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(4), 3227-3241.
- Yücedağ, T., Erdoğan, A. (2011). 2000-2009 yılları arasında matematik eğitimi alanında Türkiye'de yapılan çalışmaların bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 825-838.

Extended Abstract

In this study, research papers published in the booklets of national congresses on special education held in Turkey between the years 2007-2017 were examined. The aim is to determine the research trends in the field of special education through the content analysis of certain variables, which include research topic, year of congress, number of authors, disability group, sample group, research model, data collection tools, and data analysis. The following questions have been asked within the context of this research: What is the distribution of the total number of published through the years? What is the distribution of the total number of authors through the years? What is the distribution of disability groups examined in the papers? What is the distribution of sampling groups examined in the papers? What are the frequently used research models in the papers? What are the frequently used data collection tools in the papers? What are the frequently used data analysis methods in the papers? What is the distribution of frequently studied research topics in the papers? In this study, national congresses of special education (NCSE) organized by various universities or society between 2007-2017 were examined. In this context, this study analyzes the content of 1742 papers published in the conference booklets of 11 NCSE. In the research, a "Paper Classification Form" (PCF) was developed in order to systematically classify the papers. The PCF was developed with reference to similar studies in the literature (e.g., Küçüközyiğit et al., 2016; Özkubat et al., 2014; Sözbilir et. al., 2012; Sözbilir et al., 2015). Content analysis was applied to each paper by using the PCF. A code and category number was assigned each item in all parts and subcategories contained in the PCF. Coding was carried out on the computer (Excel). Coding was done by the first researcher and checked by the second researcher. In this context, a total of 1742 papers were coded. Following the coding process, the obtained data were recorded to a computerized database and transferred to SPSS. In data analysis, both descriptive statistics and content analysis techniques were utilized. The data related to research topic, year of congress, number of authors, disability group, sample group, research model, data collection tools and data analysis were analyzed descriptively. The results of the study showed that a majority of the papers were written by one or two authors. It was observed that a wide variety of research models were mostly employed. As for data collection tools, researchers generally utilized scales and questionnaires. Besides, significant amount of interviews were conducted in the studies. Studies mostly included school-aged students and their families as participants. The analysis of this study indicated an increase in the number of papers in 2013. Determination of the total number of authors is an important variable in the research tendency determination studies (Ozan & Köse, 2014). When the total number of authors of the papers were examined, it was seen that the number of studies conducted by two authors were the highest. This finding indicates that researchers prefer a collaborative process in special education. It has been advised that collaborative research can be performed in order to give more comprehensive and objective results in advanced research (Demirok et al., 2015). More research is on special education and special education research should be conducted. In addition, researches should be supported and informed about the use of further methods of analysis in special education. It was found out that the majority of the papers employed quantitative research methods. When the data analysis tools of the papers were examined, it was discovered that non-experimental quantitative techniques were utilized for the most part. Majority of the experimental research was seen to be semi-experimental. It was observed that the vast majority of the non-experimental papers were descriptive research (review or scale). Another result on data collection tools showed that survey forms were used in the majority of research in the field of special education. Within the small number of the experimental studies, single-subject research methods were the preferred methods. It is considered that as the number of experimental studies increases in special education in Turkey, the level of information obtained through research is expected to change from understanding to explanation (Coşkun et al., 2014; Demirok et al., 2015; Özkubat et al., 2014; Tiryakioğlu, 2014; Yıldız et al., 2016). When the papers were examined in terms of data analysis methods, the most

frequently used techniques were recurrence/rate and mean/standard deviation followed by t-test and ANOVA individually. The most frequently utilized strategy was content analysis. ANCOVA, relapse examination, MANOVA, MANCOVA and auxiliary equity were utilized less. Frequently studied research topics were found in the categories of academic skills, teacher, family and inclusion. When the data were evaluated as a whole, inclusion seems to be the most frequently studied subject. The following topics were teachers' opinions, reading / writing, mathematics, family training and applied behavior analysis, respectively. Considering the structure and extension of the special education field, the distribution of the papers according to the categories of research topics were at the expected level. It is an important goal in special education that students need to gain fundamental academic skills for achieving success in their school lives and live independently in the society. The fundamental academic skills intended to be gained are as reading, writing, basic operations, and problem solving. This finding supported the results of the analysis conducted by Özkubat et al. (2014) and Coşkun et al. (2014). However, we recommend that the number of papers on the study areas such as learning strategies, reading comprehension techniques, meta-cognition, and self-control should be the actual fields of research though they are not adequately studied. The most frequently studied groups were pre-school/early childhood, elementary education and secondary education. The reason behind this result can be the ease of reaching teachers and parents. Besides, the reason why there are relatively few investigations conducted with other study groups can be the fact that it requires a significant long investment to take fundamental formal authorizations in Turkey (Ozan and Köse, 2014).